

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.*

Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.

verze 1.8 (2014)

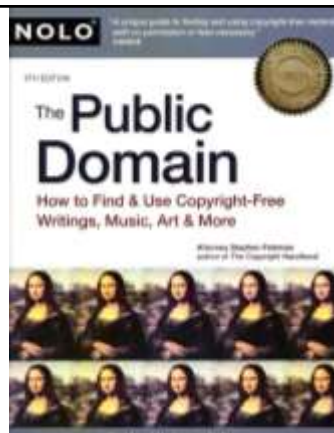
© Ivo Telec, 2012

2

TEMATICKÝ OBSAH

1. Druhy informací
2. Informace a obchod
3. Souhlas vlastníka nebo licence
4. Volná užití a zákonné licence
5. Obchody a alternativní modely
6. Ochrana práv duševního vlastnictví
a před nekalou soutěží v kyberprostoru

3

1. ČÁST

VŠEOBECNĚ

5

JUDIKATURA

*...každému, komu se pomocí jeho osobních schopností a péle podaří
příspěk k obhacení společnosti – ať už na poli hospodářském
či kulturním – za to náleží odměna.
Ta v prvé řadě spočívá ve veřejném uznání.*

*Nicméně pokud již toto obhacení nabude pro společnost
konkrétní praktické formy, tj. zejména pokud se nové řešení
nabízí k hospodářskému využití, je obecně žádoucí, aby dříve,
než začne z tohoto nového řešení těžit užitek celá společnost,
z něho mohl po určitou dobu těžit především sám jeho původce.*

*Tuto záruku však může poskytnout jen veřejnostská autorita
(veřejná moc).* ⇒

6

R 44/10 (R 480/05) Sb. NSS
*usnesení zvláštního senátu podle zák. o rozhodování některých
kompetenč. sporů, z 1. 12. 04,
č. Konf 97/2003-19*

7

POLITICKÁ IDEOLOGIE

- **Soustava** politických názorů, myšlenek, teorií a představ o světě nebo společnosti
- ✓ občanská společnost
- ✓ informační společnost
- ✓ znalostní společnost

8

HODNOTY INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI

- **Informační svoboda**
- **Informační vzájemnost** (solidarita)
 - ☛ sdílení informací
 - ☛ technika oběhu informací
- **Politika a technika**
- **Vzdělanost**

9

POLITICKÉ PRÁVO

- **Politické právo na informace:**
 - a. právo vyhledávat informace
 - b. právo šířit informacei v síti elektronických komunikací (internetu)
čl. 17 LZPS

srv. též právo na informace o veřejném sektoru

10

INFORMACE

- forma = vnější tvar, podoba
- formace = útvar
- informace
- deformace
- reformace

11

INFORMACE V ČEŠTINĚ

- „1. zpráva, údaj,
2. informování, poučení,
3. kyb. (teorie informace)“
Kraus, J. et al.: Nový akad. slov. cizích slov. Praha 2007, s. 348.
- „1. zpráva, údaj,
2. informování,
3. teorie informace (matematický obor)“
Filipec et al.: Slov. spis. češ. pro školu a veřej. Praha 2010³, s. 113.

12

TECHNICKÝ VÝMĚR INFORMACE

- „sdělované znalosti“
- „(obecná) zpráva užívaná k vyjádření informací při procesu komunikace s cílem zvýšit znalosti“
- „Informace se týká faktů, pojmů, předmětů, myšlenek, procesů atd.“

1.1.3.08, 1.1.3.09

ČSN ISO 5127 Informace a komunikace. Slovník. 2003, s. 12.

13

- ✗ sociální filozofie marxismu (*e-marxism*)
- ✗ informačně právní filozofie (teorie)
- ✗ nový socio-kulturní model ➤ technologie
- ✗ nový světový hospodářský řád
srv. státní filmový monopol (ČS 1945 – 1993)
srv. „zespolečenštění výrobních prostředků“
 ➤ „informací“ je např. film nebo písnička

srv. čínskou mentalitu kopírování, Internacionálu pirátských stran, Českou pirátskou stranu, sovětské vynálezecké právo (ČS 1952 – 1990)

14

„Vynálezy a zlepšovací náměty slouží výstavbě socialismu, teprve jsou-li odevzdány k využití celku.“

§ 1/2 č. 6/52 Sb., o vynál. a zlepš. námětech

„Udělením patentu na vynález zajišťuje stát původci především uznání, že vynález je jeho dílem.“

§ 8/1

- zásada nabídky vynálezu státu

15

HODNOTOVÉ PROTIKLADY

➤ liberální individualismus (svobodná vůle) ➤ slušnost (poctivost) <i>fairness</i> ➤ ohleduplnost ➤ zdrženlivost ➤ důstojné živobytí jedince ➤ duševní vlastnictví „nejposvátnější“ vlastnictví	➤ kolektivistická ideologie „sdílení informací“ = filmů a hudby zdarma (výnos reklam) ➤ osobní libost (pokušení k využití) až chtivost ➤ odevzdání výsledku celku ➤ obecný prospěch nad individuálním zájmem jednotlivce, např. studiového aj. hudebníka žijícího z obdytu nahrávek

17

18

?

politická a hospodářská ideologie
svobody kopírování (libosti)

×

státní dotační politika dle **hodnocení**
výsledků výzkumných organizací
např. dle patentů, viz CZ

19

20

21

22

23

24

×

25

VYVÁŽENÍ LIDSKÝCH PRÁV

- **Všeobecná deklarace lidských práv (1948)**
„Každý má právo svobodně se účastnit kulturního života společnosti, těžit se z umění a podílet se na vědeckém pokroku a jeho výsledcích.“ čl. 27/1

×

„Každý má právo na ochranu morálních a materiálních zájmů vyplývajících z každé vědecké, literární nebo umělecké činnosti, jejímž je autorem.“

čl. 27/2

26

PRÁVNÍ A MORÁLNÍ SPRÁVNOST

- **Spojitosť** mezi:
 - a. morální **předností**, anebo morálním **nedostatkem** (morální správností) a
 - b. právní **platností** (právní správností)
- **Přirozenoprávní** teze o spojitosti morálky a práva

27

28

PRŮMYSLOVĚPRÁVNÍ INFORMACE

Karel Čada

UNIVERSITY KARLOVY PRAHA

29

PRŮMYSLOVĚPRÁVNÍ INFORMACE

- Např. **Mezinárodní patentové třídění (Int. Cl.)**

1830	USA
1852-3	Velká Británie
1870	Německo
1971	Štrasburská úmluva o mezinárodním patentovém třídění (č. 110/78 Sb., č. 86/85 Sb.)

30

- **Mezinárodní známkové třídění** výrobků a služeb nebo obrazových prvků známek

- 1957 Nicská úmluva o mezinárodním třídění výrobků a služeb na účely zápisu známek (č. 118/79 Sb., č. 77/85 Sb.)
- 1973 Vídeňská dohoda o mezinárodním třídění obrazových prvků ochranných známek ✕ CZ

31

- **Mezinárodní třídění průmyslových vzorů**

- 1968 Locarnská dohoda o zřízení mezinárodního třídění průmyslových vzorů a modelů
(č. 28/81 Sb., č. 85/85 Sb.)

32

- **ÚPV vede:**

- ústřední fond světové patentové literatury
- elektronické databáze práv průmyslového vlastnictví, on-line

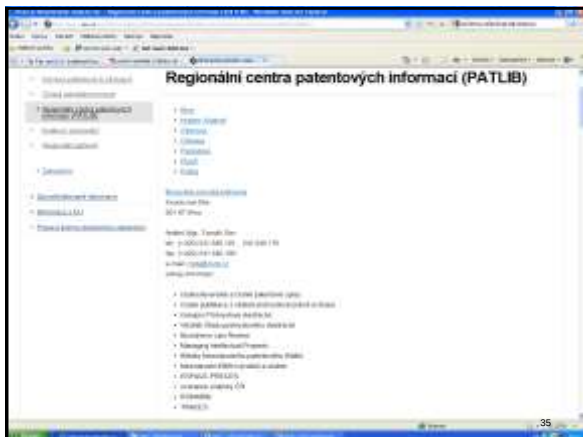
33

Table of Contents:

- I. New Symbol and Abbreviation 2
- II. Transfer of Issuance from JPD to JPO 3
- III. Report on 34th Annual Triennial Conference 4
- IV. PAJ Issuance Schedule 7

34

35

INFORMACE A PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

- autorským dílem **není** údaj sám o sobě
- podávání informace se **nepovažuje** za vynález
- pouhé uvedení informace **není** technickým řešením podle práva užitných vzorů

37

DEVÍZA

„Vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím.“

§ 1011 o. z. č. 89/12 Sb.

- ✓ přirozenoprávní zásada (právní princip)

„Každému, co jeho jest“

38

OCHRANA MAJETKOVÝCH HODNOT

přirozené právo
mezinárodní řád lidských práv
mezinárodní investiční právo
ústavní právo

(jednotná ústavní nebo investiční ochrana majetku)

X

občanské právo
právo duševního vlastnictví
(rozdílení ochrany majetku)
dle přiznání absolutních majetkových práv

39

JUDIKATURA

„Pojem »majetek«, uvedený v čl. 11 odst. 1 Listiny resp. čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě, má autonomní povahu, která se neomezuje na vlastnictví hmotných statků a je nezávislá na formálním vymezení

ve vnitrostátním právu; mezi »majetková práva« ve smyslu

citovaných článků tak mohou patřit i některá práva a zájmy,

jako je v projednávaném případě právo k doménovému

40

GOODWILL

- **Ekonomický pojem:** účetně vykazatelné nehmotné aktivum
 - **Právní pojem:**
 - = nehmotná soutěžní aj. **výhoda** spojená s dobrou pověstí podniku
 - ✓ důvěryhodnost
 - ✓ očekávatelnost výnosů
- srv. dobré jméno ochranné známky*

41

- **Prvotní goodwill** zapříčiněný:
 - a. podnikatelem v podniku
 - b. příznivými vnějšími okolnostmi
např. přírodním prostředím, tradicí oboru
- srv. zaručené tradiční speciality
kupř. Špekáček, Lovecký salám, aj.*

42

- **Druhotný (nakoupený) goodwill:**
 - a. nabytý s koupeným podnikem
 - b. získaný synergií, *např. fúzí kapitálových společností*
- **Standardní účetní metody vykazování**

43

NEHMOTNÉ VÝHODY

- **Účelové mezinárodněprávní investiční pojetí práv**

včetně **nehmotných výhod** spojených s dobrým jménem nebo pověstí podniku (*goodwill*), *know-how* a technických postupů

Dohoda mezi vládou ČSFR a vládou Spoj. král. V. Británie a Sev. Irska o podpoře a ochraně investic (1990), (č. 646/92 Sb.)

44

INVESTICE

- **Právní doktrína, mezinárodní smlouvy, judikatura**
- = alespoň potencionální **majetková hodnota**, která má přímý nebo nepřímý **hospodářský přínos** s **nadějí** na **budoucí výnosy**, a to **bez ohledu** na její **právní povahu** a na to, zda je **způsobilým předmětem právního obchodu**

45

PŘIHLÁŠKA

- **Evropská patentová přihláška jako předmět vlastnictví**

- ✓ čl. 75 an. Evropské patentové úmluvy (1973)
č. 69/02, 86/07 Sb. m. s.
 - ☛ **převoditelnost**, písemně
 - ☛ **licencovatelnost** zcela či zčásti pro území smluvních států nebo jejich část

46

JUDIKATURA: Majetek

Žádost o registraci ochranné známky je majetkem ve smyslu článku 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Rozs. Velkého senátu ESLP z 11. 1. 07 ve věci Anheuser-Busch Inc. v. Portugalsko (č. 73049/01), Jurisprudence 2007/2.

47

VĚC V PRÁVNÍM SMYSLU

- **Občanské (obecné soukromé) právo:**

1. Věc něčí určená k:

- a. **jednotlivému užívání** i souběžně
např. vlastníková ochranná známka Budvar
- b. **obecnému užívání** (veřejný statek)
např. vlastníkův veřejný park

2. Věc ničí (věc bez pána) určená k:

- a. **obecnému užívání** (veřejný statek)
např. Budějovické pivo, Lovecký salám, Bordeaux, Cognac, Champagne

48

1. soukromoprávně kvalifikované nehmotné věci

- ☞ absolutní majetková práva
přiznaná zákonem
(práva věcná a právo dědické)
např. ochranná známka

X

2. soukromoprávně nekvalifikované (prosté) nehmotné věci

- ✓ **jen držba** věci, ke které nejsou zákonem přiznána absolutní majetková práva
např. obchodní značka bez známkoprávní výsady (bez ochranné známky)

49

OBCHODNÍ ZÁVOD

■ Organizovaný soubor jmění, *např. rozhlasová stanice nebo nakladatelství:*

- a. vytvořený podnikatelem
- b. sloužící z vůle podnikatele k provozování jeho činnosti

■ Vyvratitelná domněnka složení závodu ze „všeho“, co zpravidla slouží k jeho provozu:

- a. věci hmotné, *např. stroje*
- b. věci nehmotné, *např. autorskoprávní licence k rozhlasovému vysílání hudebních děl (pohledávka na strpění vysílání děl jiným), klientela*

50

■ Rozhlasová stanice X rozhlasový vysílatel

■ Označení závodu X obchodní firma

Zelené rádio

Zelené rádio, a. s.

51

INFORMACE JAKO VĚC V PRÁVNÍM OBCHODU

- ✓ **držba prosté informace**, *např. výzkumných údajů*
- ✓ **vlastnické právo** libovolně nakládat a vyloučit jiného
např. patent

- ☞ souhlas držitele nebo vlastníka

X

volný oběh informací k obecnému prospěchu ⇒

- ☞ bez souhlasu
- ☞ s domněnkou souhlasu
- ☞ s nárokovým souhlasem

52

1. veřejné statky určené k obecnému užívání:

- a. **zcela volně**, *např. vzorec, denní zpráva, statistický graf, myšlenka, princip, objev*
- b. **zcela volně při specifikaci výrobku**
např. Budějovické pivo, Prosciutto di Parma, Champagne, Cognac, Špekáček, Burčák
- c. **časově volně**, *např. technické řešení po uplynutí doby patentu*
- d. **územně volně**, *např. v CZ volný evroasijský patent, ochranná známka pro SK, ne pro CZ*

53

2. bez souhlasu (i proti vůli):

- a. **úřední autorská díla**, *např. důvodová zpráva návrhu zákona, obecní kronika*
- b. **volné užití** pro neobchodní **osobní potřebu**
např. domácí kopírování cizího románu
- c. **zákonné licence** (dovolení) ⇒
např. experimentální v právu patentovém
- d. **úřední (nucené) licence**
např. pro veřejné zdraví v právu patentovém

54

- e. **vyčerpání práva** k užití v EHP aj.
- f. **[výkon práva jinou osobou**
(zaměstnavatelem či podněcovatelem)]

3. zákonné domněnky souhlasu:

- a. nevyvratitelná domněnka souhlasu určité vysoké školy, *např. diplomová práce*
- b. vyvratitelná domněnka licence objednateli nebo vyhlášovatelé soutěže, *např. obchodní značka*

55

4. Nárokové souhlasu (nároky na licence):

- a. **nárok na křížovou licenci** (protilicenci)
viz nucená licence a k ní křížová u patentů a odrůdových práv
- b. **nárokový souhlas určité školy** apod.
zařízení, viz školní díla autorská

- ☛ soudní nahrazení chybějícího volního projevu

56

- c. **Nároková licence každému uživateli při kolektivní správě práv** podle a. z.,
např. k rozhlasovému vysílání hudebních děl, jednotlivým i hromadným,
vč. **rozšířené** kolektivní správy práv na **nezastupované** osoby, ledaže ji vyloučí

- ☛ soudní nahrazení chybějícího volního projevu

57

- 5. Zákonem zvlášť **nestanovené** situační upřednostnění **obecného dobra** a obecného zájmu na něm
před
kolidujícím výkonem **subjektivního práva** duševního vlastnictví a jednotlivým (soukromým) zájmem na něm
srv. právní poměřování (proporcionalitu), vážení, kolidujících principů (hodnot)

58

6. Nucené (úřední) licence:

- a. patentové právo
- b. právo topografií polovodičových výrobků
- c. odrůdové právo
- d. mezinárodní právo autorské **X** CZ
viz nucená licence k překladu

- X** nucená licence k užití uveřejněného díla
čs. autora čs. a. z. 1953, 1965 ☹

59

PRÁVNÍ DOKTRÍNA *fair use*

- **Poctivé užití cizího autorského díla bez svolení** ☛ **zásada poctivosti**
fair use (USA)
fair dealing (GB a Společenství národů)
např. pro citace, výzkum, knihovní archivace
- **Metody stanovení zvláštních případů:**
 1. soudcovská kasuistika
 2. zákonodárná kasuistika, *např. v EU*

60

■ Soukromoprávní zásada poctivosti

- ✗ nepoctivé těžení **vlastního** hospodářského prospěchu z **cizího** výsledku (vynaložené cizí hospodářské či tvůrčí investice, úsilí, dovednosti a práce)

- **Strohý** (striktní) **výklad** výjimek a omezení jako odchylek od obecné zásady ochrany subjektivního práva; *srv. rozs. SD EU*

61

ZÁSADA VOLNÉHO UŽITÍ A ZÁKONNÝCH LICENCÍ

• **Tříkrokový test** (*The Three-step-test*)

např. § 29/1 a. z.

1. **zvláštní zákonný případ výjimky** či omezení majetkového práva autorského
2. **užití nerozporné s běžným způsobem užívání** vlastníkem majetkového práva (výkonem práva)
3. **bez nepřiměřeného dotčení oprávněných osobních** (morálních) nebo majetkových **zájmů** autora

62

VOLNÉ UŽITÍ

- **Neobchodní osobní potřeba** **bez** sledování přímého či nepřímého obchodního nebo jiného hospodářského prospěchu
- **Zásada oddělení soukromí od obchodu a hospodářství** (při nenarušování hospodářství)
 - ✗ obchodní (investiční) aspekty práv duševního vlastnictví (nehmotného majetku, hospodářských hodnot)

63

PRÁVNĚ NORMATIVNÍ SROVNÁNÍ

- **Volná užití a zákonné licence** dle a. z.
 - **Nekalá soutěž** dle o. z.
1. - (✗ o. z.)	1. generální klauzule zákazu
2. generální omezení Tříkrokovým testem	2. -
3. zvláštní zákonné případy dovolení (zvláštní skutkové podstaty)	3. zvláštní zákonné případy zákazů (zvláštní skutkové podstaty)

65

DOMÁCÍ STAHOVÁNÍ Z INTERNETU

- **Předpoklady** volného užití:
 - a. **obecné legální** předpoklady volného užití dočasně a územně chráněných hospodářských hodnot podle pravidla **Tříkrokového testu** ⇐
 - b. **neobchodní osobní potřeba**, *srv. i jednotlivě určené lidi spjaté osobním poutem*
 - c. **zjevná dobrá víra** (přesvědčení) běžného (průměrného) člověka (stahovače) o zjevné řádnosti zdroje, *např. úložiště elektronických dat*, s běžnou znalostí „jak to chodí“ v audiovizuálních mediálních službách na vyžádání (*video on demand*)

66

X

- Veřejný soukromoprávní rejstřík chráněných předmětů vedený příslušným kolektivním správcem práv a. z.
- Rejstřík audiovizuálních děl podle Úmluvy o mezinárodním zápisu audiovizuálních děl, (1989) (č. 365/92 Sb.) ☹

67

JUDIKATURA

„Unijní právo (...) musí být vykládáno v tom smyslu, že brání takovým vnitrostátním právním předpisům, (...), které situaci, kdy zdroj, z něhož je rozmnoženina pro soukromé užití pořízena, je oprávněny, neodlišují od situace, kdy je tento zdroj neoprávněný.“

68

AGL Adam BV et al. v. Stichting de Thuiskopie, Stichting

ZÁSADY ZÁKONNÝCH LICENCÍ

1. všeobecnost, viz *obecná účinnost zákona*
2. poctivost
3. rozumnost (přiměřenost)
4. účelnost
5. oddělenost soukromí od obchodu a hospodářství, *srv. též volná užití*
6. oddělenost experimentálního výzkumu od obchodu a hospodaření
6. bezúplatnost

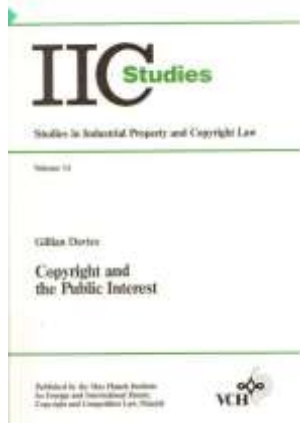
69

DRUHY ZÁKONNÝCH LICENCÍ

1. Právo autorské:

- i. rozmnožování na papír
- ii. oprava či předvádění přístroje
- iii. citace
- iv. propagace výstavy a prodeje
- v. veřejné prostranství (*Panoramafreiheit*)
- vi. úřední a zpravodajství
- vii. občanské a náboženské obřady apod.
- viii. přístup a využívání obsahu souborného díla

70

71

- ix. knihovní archivní, náhradní, terminálová a kvalifikační
- x. knihovní půjčovní – úplatná! X
- xi. pro zdravotně postižené
- xii. dočasné rozmnoženiny
- xiii. fotografická podobizna
- xiv. nepodstatné vedlejší (náhodné) užití
- xv. užitná a změnová architektonická
- xvi. pro sociální zařízení

72

- xvii. domovní antény
- xviii. výstavní
- xix. osiřelá díla
- xx. počítačové programy (5 druhů)

2. Právo výkonných umělců:

- i. oprava či předvádění přístroje
- ii. citace
- iii. úřední a zpravodajství

73

- iv. občanské a náboženské obřady apod.
- v. knihovní půjčovni – úplatná! ✗
- vi. pro zdravotně postižené
- vii. dočasné rozmnoženiny
- viii. nepodstatné vedlejší (náhodné) užití
- ix. pro sociální zařízení
- x. domovní antény
- xi. vysílací a přenosová ze zvukového záznamu – úplatná! ✗

74

3. Právo výrobců zvukových záznamů:

4. Právo výrobců zvukově obrazových záznamů:

5. Právo rozhlasových a televizních vysílatelů:

- i. oprava či předvádění přístroje
- ii. citace
- iii. úřední a zpravodajství
- iv. občanské a náboženské obřady apod.

75

- v. knihovní půjčovni – úplatná! ✗
- vi. pro zdravotně postižené
- vii. dočasné rozmnoženiny
- viii. nepodstatné vedlejší (náhodné) užití
- ix. pro sociální zařízení
- x. domovní antény

76

6. Zvláštní právo pořizovatele databáze:

- i. osobní potřeba
- ii. vědecká a vyučovací
- iii. veřejná bezpečnost, správní či soudní řízení

77

7. Patentové právo:

- i. lodní potřeba u náhodného nebo přechodného ocitnutí lodě
- ii. letadlová či vozidlová potřeba u náhodného nebo přechodného ocitnutí
- iii. individuální lékárenská příprava léku dle lékařského předpisu a nakládání s lékem
- iv. neobchodní účely
- v. experimentální

78

8. Právo topografií polovodičových výrobků:

- i. neobchodní účely
- ii. rozmnožování k analýze, výzkumu, vývoji či vzdělávání
- iii. obchodní využití topografie vytvořené analýzou, výzkumem či vývojem jiné

79

9. Právo průmyslových vzorů:

- i. neobchodní účely
- ii. experimentální účely
- iii. citace nebo výuka
- iv. lodě a letadla při přechodném ocitnutí
- v. dovoz náhradních dílů a příslušenství za účelem opravy lodě a letadla při přechodném ocitnutí a opravy

80

10. Právo odrůdové:

- i. výzkum
- ii. vytváření dalších stanovených odrůd a nakládání s nimi
- iii. vlastní potřeba člověka

11. Právo známkové:

- i. neobchodní styk

12. Právo olympijských symbolik:

- i. neobchodní účely

81

2. ČÁST

OBCHODY NEBO JINÁ NAKLÁDÁNÍ S DUŠEVNÍM VLASTNICTVÍM

82

MAJETEK

= soubor hospodářských nebo jiných majetkových hodnot (aktiva)

- **Hmotný**
- **Nehmotný** ➔ nehmotná práva (*Immaterialrechte*)
- **Odpisy majetku** účetní nebo daňové

83

NAKLÁDÁNÍ

- **Obchodní model:**
All rights reserved

- zpravidla omezená licence

- **Alternativní modely:**

1. **utajení** obchodním tajemstvím

×

2. **zveřejnění**
k obecnému sdílení
se znemožněním patentování 3. osobou

84

3. uvolnění do oběhu k obecnému prospěchu

- volný software
- volná licence pro dokumenty viz Wikipedie
- tvůrčí občina CC *Some rights reserved*

85

4. uvolnění do oběhu k obecnému prospěchu po uplynutí 14 let (s opcí dalších 14 let)

- *Founders' Copyright* USA 1790
- ✗ 70 let po smrti

86

*Creative Commons Corp.
Free Software Foundation, Inc.
Open Source Initiative Corp.
iCommons Ltd.*

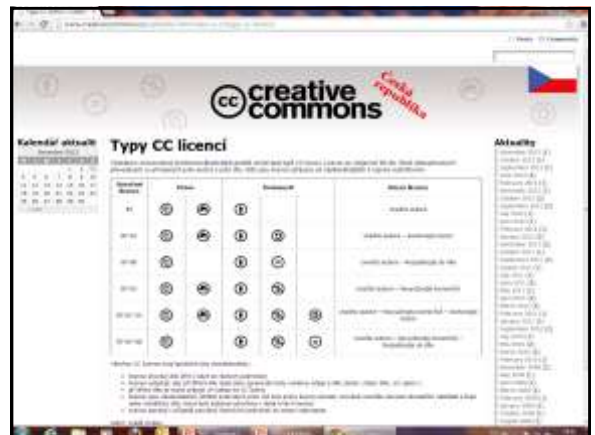
87

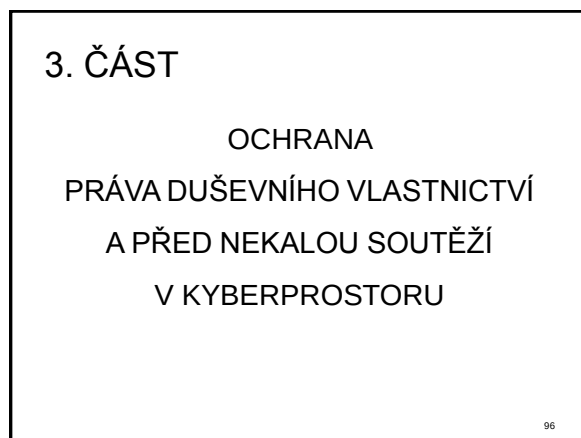
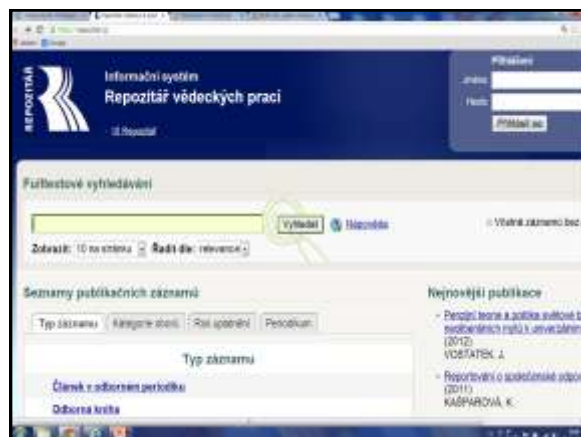
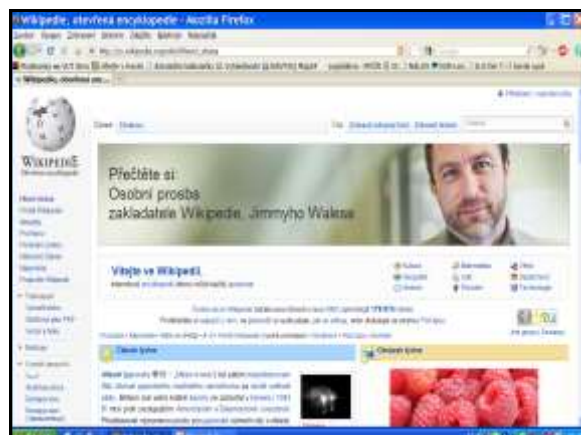

88

89

SPOLEČENSKÉ SÍTĚ

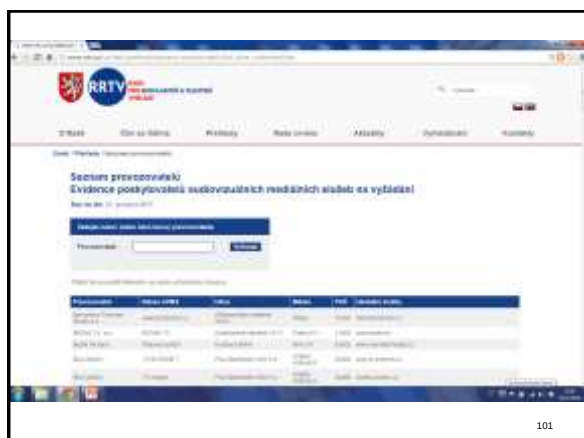
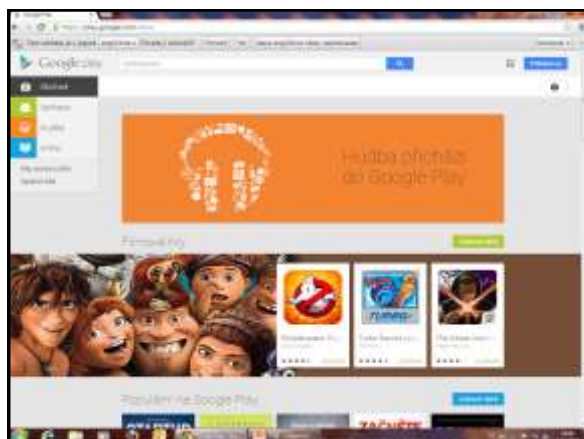
- Společenské sítě elektronických komunikací
srov. služby a reklamně podpořené služby

feels-like-free ☹

- ✗ osobnostní právo
- ✗ osobní údaje
- ✗ autorské právo

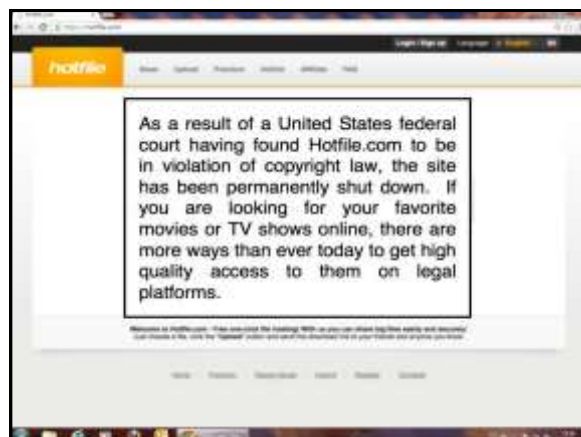
97

101

102

STŘET HODNOT

- základní lidská práva** na zachování lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a na ochranu jména, na soukromí a rodinný život a proti zneužívání osobních údajů
- základní lidské právo** vlastnit majetek a pokojně užívat majetek
- kulturní právo** na ochranu výsledků tvůrčí duševní činnosti
- „
- politické právo** vyhledávat a šířit informace
- hospodářské právo** podnikat či provozovat jinou hospodářskou činnost

PASIVNÍ VĚCNÁ LEGITIMICE

⇒

1. PACHATEL DELIKTU

- **Civilní delikt** nebo **quasidelikt** (bez zavinění)
☞ **závazek** z deliktu nebo quasideliktu

1. **ohrožitel** nebo **porušitel práva**,
např. autorského či známkového,
anebo **nekalý soutěžitel** (rušitel)
= původce deliktu (delikvent, **pachatel**),
i ve spolupůvodcovství (spolupachatelství)
společně a nerozdílně (solidárně)
zavázaných spoludlužníků z deliktního
závazku, *např. u společného neoprávněného
sdělování fotografií veřejnosti na internetu* 109

2. ÚČASTNÍK NA DELIKTU

2. **účastník civilního deliktu** (kdo přispěl k deliktu
i neznámé jiné osoby, rušitele práva)
nebo **quasideliktu**; *srv. skryté totožnosti na internetu*
☞ **závazek** z účastenství na deliktu či quasideliktu
obdobný závazku z deliktu či quasideliktu
vč. předpokladů odpovědnosti za čin
 - a. **organizátor** (zosnování nebo řízení)
 - b. **návodce** (vzbuzení rozhodnutí)
 - c. **pomocník** (umožnění nebo usnadnění,
např. právní nebo informatickou radou,
*odstraněním technických překážek, utvrzováním
v předsevzetí, upuštěním od kontroly*) 110 ⇨

2. ÚČASTNÍK NA DELIKTU

i více osob, *např. i více pomocníků*, zúčastněných
na civilním deliktu
*kupř. na zásahu do práva k zvukově-obrazovému
záznamu, kupř. filmu, jeho neoprávněným sdělováním
veřejnosti po internetu*

111

3. POSKYTOVATEL SLUŽEB

- **Zvláštní** (prostřednický) **civilní quasidelikt**
(bez zavinění)
- 3. **prostředník** („zprostředkovatel“), *intermediary*,
jehož **služby** jsou **využívány** (zneužívány) **třetími**
osobami k ohrožování nebo porušování práv
duševního vlastnictví
např. správce databáze doménových jmen,
*provozovatel internetové čítárny, připojovatel
k internetu, pronajímatel počítače (serveru)*
 - a. z. z. o vymáh. práv z průmysl. vlast., z. o ochr. práv k odrůdám
směr. o dodr. práv duš. vlast. (2004/48/ES)

112

⇨ 3. POSKYTOVATEL SLUŽEB

- **podobně** u služeb využívaných k nekalé soutěži
nebo k zásahu do přirozených práv člověka
či absolutních osobních práv právnických osob
- **Argument podobností** při sledování stejného
nebo srovnatelného účelu

113

⇨ 3. POSKYTOVATEL SLUŽEB

- **Zásada** (přiměřené) **opatrnosti** (obezřetnosti,
starostlivosti, péče o **následek** poskytovaných
služeb bez jejich zneužívání zákaznickou veřejností
na úkor jiných osob)
*viz i spravedlnostní požadavek sledování obecného
dobra právnosti vč. ohleduplnosti, nikoli jen
hospodářského zájmu na vlastním prospěchu
z poskytování služeb (nikoli jen těžení zisku
ze služeb)*

srv. též zásadu odbornosti např. podnikatele ve službách

114

⇐ 3. POSKYTOVATEL SLUŽEB

- **Oprávněné** (rozumné, legitimní) **očekávání poctivosti a právnosti** na trhu služeb
 - ✗ podsvětí
- **Quasideliktní** objektivní stav služeb na trhu, zneužívání zákazníky **bez** zavinění pouhého poskytovatele služby (pouhého prostředníka)
 - ✗ rušitel práva ⇐
 - ✗ účastník na rušení práva ⇐
- **Pojistné riziko** za zákazníky zneužitelné podnikání (služby)

*Srv. německou právní doktrínu rušitelského ručení
Störerhaftung*

115

⇐ 3. POSKYTOVATEL SLUŽEB

- **Podstatné postavení prostředníka** zákaznického zásahu, *např. poskytovatelé připojení k internetu*:
 - a. bez opatření k zamezení nebo ztížení zneužívání služby zákazníky, která lze rozumně požadovat, nebo jen s bezvýznamným či slabým opatřením
 - b. vztah mezi zneužíváním služby zákazníky a získáváním vlastního obchodního či jiného hospodářského prospěchu z těchto služeb *srv. riziko podnikání ve službách*
 - c. reklama či propagace zákazníky zneužívané služby za účelem jejího pokračování nebo rozšíření vč. získávání nových zákazníků

116

⇐ SOUHRN OSOB

civilní **delikvent** nebo **quasidelikvent**
(rušitel)

účastník na civilním deliktu
nebo **quasideliktu** jiného (rušitele)

prostředník, jehož služba byla využita
rušitelem k deliktu nebo quasideliktu
(poskytovatel využívaných služeb)

117

⇐ PŘÍKLAD 1: ÚLOŽIŠTĚ DAT

- **Poskytovatel ukládací datové služby**
(provozovatel úložiště protiprávních elektronických dat):
 1. **nekalý soutěžitel** vůči poskytovatelům audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání nebo hudby on-line či e-knih (rušitel, delikvent)
 2. **organizátor** nebo **pomocník** (účastník) na **cizím** deliktu zásahu do práv chráněných a. z. aj., způsobeném **zákazníkem** ukládací služby (pachatelem), který uložený předmět zpřístupnil veřejnosti bez souhlasu vlastníků dotčených dočasných práv (bezohledně v poměru k jejich svobodné vůli)

118

JUDIKATURA

„Odkaz není zločin“ (Česká pirátská strana): ?!

Veřejné zpřístupňování **odkazů** na internetových stránkách v síti elektronických komunikací na jině sdělovaná chráněná autorská díla, majících elektronickou podobu hyperlinků umožňujících přístup veřejnosti k těmto dílům pomocí sítě, **není** užitím díla dle a. z.

*srv. Svensson et al. v. Retriever Sverige AB,
rozs. SD EU z 13. 2. 14, sp. zn. C-166/12*

- ✗ **účastenství** odkazující osoby na deliktu zásahu do autorského práva spáchaného neoprávněným sdělovatelem odkazovaných děl, *např. filmů*
- ✗ **nekalá soutěž** odkazující osoby, *viz nepoctivé těžení z cizí, např. filmové, investice*

119

PŘÍKLAD 2

NÁROKY

■ Obecné soukromoprávní nároky:

1. **předstižný** (preventivní)
2. **kondikční** (vydání bezdůvodného obohacení)
viz i soukromé pokuty dle o. z. nebo a. z.
(dvojnásobek obvyklého plnění)
3. **reparační** (náhrada škody = majetkové újmy)
4. **zadostiučňovací** (satisfakční)
(odčinění nemajetkové újmy)

121

■ Zvláštní soukromoprávní nároky:

1. **informační**
2. **zdržovací** (zákaz přítomného děje
nebo hrozby opakování skutku vč. zákazu
poskytování využívaných služeb)
3. **odstraňovací** (přítomný protiprávní stav)
= uvedení v předešlý stav

122

■ Hlediska:

- a. objektivní možnost vymožitelnosti nároku
- b. účinnost
- c. odrazujícnost
- d. přiměřenost (ne nadbytečnost, nepřekážení
poctivým obchodům)
- e. nezneužití práva (nešikanování)

123

HRANIČNÍ URČOVATEL

- **Delikt ní závazky** z narušení soukromí
a **osobnostních práv** vůbec vč. pomluvy
s **mezinárodním prvkem**

➤ právo státu, ve kterém došlo k narušení

- **Zvýhodnění postiženého**

➤ zvolení práva:

- a. obvyklého pobytu nebo sídla **postiženého**
- b. obvyklého pobytu nebo sídla **narušitele**
- c. místa **následku** narušení, pokud to narušitel
mohl předvídat

z. č. 91/12 Sb., o mez. právu soukr.

124

SOUKROMOPRÁVNÍ ZÁSADY

1. **obecná zásada odbornosti**
2. **obecná zásada prevence**
3. **obecná zásada zákazu těžení z nepoctivosti
nebo protiprávnosti**
4. **obecná zásada vydání bezdůvodného
obohacení**
5. **zvláštní zásada vymezení odpovědnosti**
za **minulá** protiprávní jednání (skutky)
při poskytování „služeb informační
společnosti“ **zvláštními předpoklady**
odpovědnosti (zásada omezené odpovědnosti)

125

OBECNÉ SOUKROMOPRÁVNÍ A MRAVNÍ ZÁKAZY

- **Zákaz těžení** ze svého nepoctivého, § 6/2
např. zavedení nepoctivého obchodního modelu
(způsobu dosahování zisku), nebo protiprávního
činu
- **Zákaz těžení** z protiprávního stavu, který vyvolal
nebo nad kterým má kontrolu, *např. na úložišti*
elektronických dat v síti elektronických
kominikací, kupř. v diskusi na zpravodajském
portálu

126

SOUKROMOPRÁVNÍ ZÁSADA ODBORNOSTI

- **Profesionalita** § 5/1
 - znalost, pečlivost, odborná péče, jinak k tíži odborníka (povolání či stav, např. živnostenský)
- Podobor **ohlašovací živnosti volné**:
 „Poskytování software, poradenství v oblasti informačních technologií, zpracování dat, hostingové a související činnosti a webové portály“ příl. živn. z.

127

SOUKROMOPRÁVNÍ ZÁSADA PREVENCE

- **Generální prevenční povinnost** § 2900
- **Zakročovací povinnost** toho, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo nad ní má kontrolu, vůči ohrožiteli § 2901
- **Právně nebezpečná situace** na úložištích elektronických dat v síti elektronických komunikací a **míra** (objektivní způsobilost) provozovatelovy **kontroly** nad ní

128

- **Legální prevenční povinnost** každého
 např. provozovatele úložiště elektronických dat zachycujících kupř. fotografie, videa, romány či učebnice nejen vlastní, ale též cizí
 - možnost kontroly poskytovatele služby nad potenciálně nebezpečnou situací např. nad diskusním fórem
 - rozumná opatrnost (pečlivost a obezřetnost)
 - rozumné očekávání odborné péče a obezřetnosti, např. provozovatele diskusního fóra u zpravodajství

129

PRÁVNĚ NEBEZPEČNÁ SITUACE NA TRHU SLUŽEB

- **Situace zákaznického ukládání**, např. fotografií, videí, článků, knih, v podobě datových souborů na úložiště elektronických dat v síti elektronických komunikací, záměrně umožněná **poskytovatelem** ukládací služby, např. i za účelem vlastního přímého či nepřímého obchodního či jiného hospodářského prospěchu, srv. reklamy, prémiové účty, placené přístupy
 - ☞ zákaznický **vytvořená** a poskytovatelem služeb **umožněná** právně nebezpečná situace, např. i na trhu služeb

130

KONTROLA NAD NEBEZPEČNOU SITUACÍ

- **Objektivní způsobilost kontroly** nad právně nebezpečnou situací **poskytovatelem** ukládací služby (možnost mít kontrolu nad stavem):
 1. **morálně**, např. přijetím etického kodexu diskutujících či osob vkládajících jiný obsah ↴
 2. **právně**, např. navržení smluvních podmínek ukládací služby vč. poskytovatelova práva moderování diskuse a vyřazování (mazání) nevhodných, kupř. neslušných nebo práva třetích osob zjevně rušících, příspěvků,

131

ztotožňováním osob (zákazníků) využívajících ukládací služby vč. adres bydliště, nejen zjištěním propojených počítačů, zřízením přístupového práva postiženému k výmazu závadných dat

3. **technicky** (věcně), např. nastavením systému (funkčnosti), kupř. robotickým rozpoznáním opakovaného vložení rušebního předmětu dle technických vlastností (hašovací funkce), blokování příspěvků z pochybného zdroje nebo k zásahu opakovaně použité adresy,

⇒ 132

blokování příspěvků obsahujících slova s významem nadávek, odlišení lidských příspěvků od zahlcení robotickými zásahy, ochrana proti dalšímu sdílení ev. rušebních příspěvků, např. na společenských sítích, omezení příspěvku délkou, srv. obvyklou délkou celovečerního filmu, nebo druhem (věcná nepřípadnost), a to i nonstop; též osobně moderátorsky

133

PŘIMĚŘENÁ MÍRA KONTROLY

■ Hlediska přiměřenosti, např.:

- druh** a povaha (i přístupnost, známost a oblíbenost) služeb na straně veřejnosti
- druh** a povaha (velikost) právního nebezpečí
- okruh** dotčených práv a třetích osob
- míra reálnosti hrozby** zásahů, jejich četnost a rozumně předpokládané následky zásahů
- četnost** minulých zásahů, jejich povaha a druh následků, např. *hospodářských na trhu audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání (video on demand)*

134

- velikost** (rozsah) nepoctivého nebo protiprávního **obohacení** (přímého nebo nepřímého obchodního nebo jiného hospodářského prospěchu) dosaženého těžením ze zákaznických zásahů do práv třetích osob, např. *značnost rozsahu*
- jiné

135

POJISTNÉ RIZIKO

- ### ■ Právně nebezpečná situace jako pojistné riziko poskytovatele, např. *ukládací, služby*

☞ **škodové pojištění odpovědnosti** za újmu, majetkovou i nemajetkovou, třetím osobám, např. *výrobci zvukových či zvukově-obrazových záznamů*

136

OKOLNOSTI

- **Rozdílná možnost kontroly** poskytovatele služby **nad** právně nebezpečnou situací vytvořenou zákazníky, srv. *zákaznický otevřený systém (platformy), kupř. internetové dražby aj. elektronické obchody, úložiště elektronických dat, diskuzní fóra na portálech aj.*
- **Povaha poskytovatelovy služby** zákazníkům
 - platformy neutrální (z hlediska poskytovatele)
 - platformy promyšlené (proaktivní), např. *poskytující zákazníkům vyhledávače, seřazovače, měřiče (statistiky), prémiové zákaznické účty aj. pobídkové výhody povzbuzující k dalšímu ukládání*

137

- **Nepoctivý obchodní model** provozovatelova, např. *úmyslného, těžení* z právně nebezpečné situace na trhu postihující práva třetích osob, kterou vytvořil nebo nad níž má kontrolu např. *model finančních či jiných motivačních výhod pro zákazníky ukládající obchodně přitažlivý (hojně stahovaný nebo zhlížený) obsah, vědomě předem počítající se zákaznickými zásahy do práv třetích osob k vlastnímu obohacení (vědomé těžení ze zásahů)*
- **Generální klauzule bezdůvodného obohacení, viz nepoctivý zdroj**

§ 2991/2 138

⇐ ZAKROČOVACÍ POVINNOST

- **Zakročovací povinnost** každého, kdo má **kontrolu** nad právně nebezpečnou situací *např. povinnost provozovatele internetové diskuse, blogu nebo úložiště elektronických dat* § 2901
- **Předejití** (konání) do **budoucná** *např. vyřazením určitého zdroje z internetové diskuse nebo z možnosti sdělovat fotografie či filmy veřejnosti za účelem předejití reálné hrozícímu zásahu do práv třetích osob nebo hrozícímu opakování minulého zásahu*

139

PŘÍKLAD PROSTŘEDNÍKA: ZVLÁŠTNÍ PASIVNÍ LEGITIMACE POSKYTOVATELE UKLÁDACÍ SLUŽBY

- **Poskytovatel** (*provider*) **služby ukládání obsahu** (*hosting*), *např. cizích webových stránek*, na svém serveru **není povinen**:
 1. dohlížet na zákazníky ukládající obsah *např. zákaznické fotografie z dovolené*
 2. aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah *např. na zásah do práva duševního vlastnictví třetí osoby zákaznickým uložením fotografie*

140

⇐ X ZVLÁŠTNÍ PŘEDPOKLADY SOUKROMOPRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI

- **Poskytovatel** ukládací elektronické služby (*information service provider*), *např. k internetové diskusi či k úložišti videí*, **odpovídá** za zásah do práva třetí osoby **jen** tehdy, pakliže **měl vědět** o protiprávnosti ukládaného obsahu vzhledem k:
 - a. předmětu své činnosti (ukládací, vyhledávací, stahovací aj., *kupř. třídící*, služby) **a**
 - b. okolnostem a povaze případu, *např. druhu, formátu a velikosti uloženého datového souboru, opakování, nebo:*

⇨

141

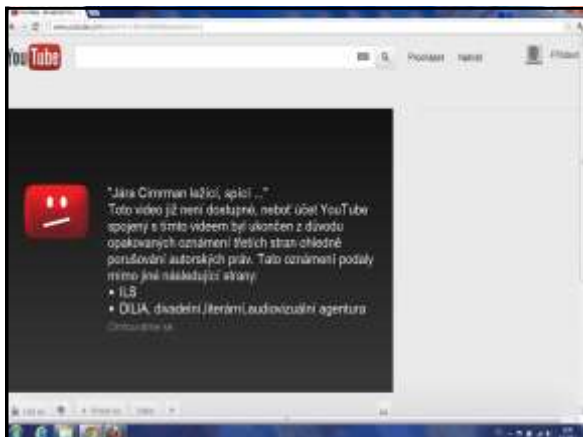
⇐ X

- a. **dozvěděl** se o protiprávnosti ukládaného obsahu, *např. elektronickým nahlášením či předžalobní výstrahou*, a
- b. neprodleně **neučinil** veškeré kroky, které lze po něm požadovat k odstranění nebo znepřístupnění právně závadného obsahu, *např. smazáním*

notice-and-action, notice-and-takedown

§ 5 – 6 z. č. 480/04 Sb., o někter. službách informač. společ.

142

PROKAZATELNOST PROTIPRÁVNÍHO STAVU

- **Legální předpoklad prokazatelnosti** protiprávní povahy obsahu, *např. pomluvy či neoprávněného užití hudebního díla, uměleckého výkonu a zvukového záznamu*
- ✓ **upozornění kohokoli**; i bez osvědčení právního zájmu či aktivní legitimace ve věci ochrany práva *např. i spolek ve veřejném zájmu (advocacy)*
 - a. dostatečné určení rušebního předmětu (obsahu)
 - b. dostatečné určení dotčené hodnoty (práva)
 - c. vysvětlení protiprávnosti zpřístupňovaného obsahu (popis skutku)
 - d. uplatnění odstraňovacího (obnovovacího) nároku⁴⁴

⇐ OMEZENÍ SOUKROMOPRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI

- **Nahrazení objektivní (přísné) odpovědnosti** poskytovatele ukládací služby **za následek** služby (odpovědnosti za riziko zákaznického zásahu), *např. za zásah do osobnostního práva třetí osoby nebo za nekalou soutěž*

subjektivní odpovědností za zavinění
alespoň **nevědomou nedbalostí**

- = „měl vědět“ vzhledem ke své činnosti
a okolnostem případu („a bylo mu to jedno“)
nebo vědomou nedbalostí až nepřímým úmyslem

145

JUDIKATURA

(...) „osoba, která na webových stránkách zpřístupňuje předměty ochrany bez souhlasu nositele práv ve smyslu čl. 3 odst. 2“ [směr. č. 2001/29 ES] „využívá služeb poskytovatele internetového připojení těch osob, které si tyto předměty prohlížejí, kterýžto musí být považován za zprostředkovatele ve smyslu čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29.“

UPC Telekabel Wien GmbH
v. Constantin Film Verleih GmbH, Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH
SD EU z 27. 3. 14, C 314/12

146

ZÁKAZ PŘIPOJOVÁNÍ NA PIRÁTSKÉ STRÁNKY

- **Hlediska zásahu** proti poskytovateli internetového připojení (prostředníkovi):

1. **volba** opatření proti zneužívání na **vůli** poskytovatele připojení
2. **neprovedení** veškerých opatření, jež lze po poskytovateli připojení rozumně požadovat
3. **bez zbytečného** zbavení přístupu k dostupným informacím
4. **účelem** zabránění nebo ztížení prohlížení a odrazení od prohlížení protiprávního obsahu

SD EU z 27. 3. 14, sp. zn. C-314/12

147

SOUDNĚ TRESTNÍ ODPOVĚDNOST

1. **Spáchání** trestného činu alespoň nepřímým úmyslem
např. porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi
 2. **Účastenství** na trestném činu
např. na hospodářském přečinu až zločinu
 - a. **organizátor**
 - b. **návodce**
 - c. **pomocník**, *např. umožněním nebo usnadněním činu či radou*
- **Zásada subsidiarity trestní represe** ✕

148

SOUDNĚ TRESTNÍ ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÉ OSOBY

- **Právníká osoba** poskytující internetové ukládací služby
 - ☛ **trestně odpovědná** u trestného činu porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi
- § 7 z. č. 418/11 Sb., o tr. odp. práv. os. a fíz. proti nim, a § 270 tr. z.

149

SPRÁVNĚ TRESTNÍ ODPOVĚDNOST

- *Např.:*
- 1. **přestupek** člověka proti občanskému soužití
kupř. nedbalostním ublížením na cti urážkou nebo vydáním v posměch anebo úmyslnou schválností
§ 49 z. č. 200/90 Sb., o přest.
- 2. **přestupek** člověka nebo **jiný správní delikt** právnické osoby z nedbalosti

a. z.

150

LITERATURA

Telec, Právo duševního vlastnictví v informační společnosti. Praha: Linde Praha 2014.

152

Foto:

Justiční palác, Nikósie, Kypr (severní Kypr), 2005

153

154